

چکیده پژوهش

عنوان: تحلیل هزینه - پیامد گسترش بسته خدمات سلامت روانی - اجتماعی (سراج) در ایران

مقدمه: ادغام خدمات پایه سلامت روان در مراقبت های بهداشتی اولیه امری معمول بوده و به عنوان یک روش موثر برای دستیابی به پوشش همگانی سلامت روان معرفی شده است. در ایران نیز سیر تکامل ارائه خدمات سلامت روان شامل ارائه مراقبت های اساسی بهداشت روان در PHC تا تجربه مراکز جامعه- محور بهداشت روان در مناطق شهری و اخیرا الگوی جدید خدمات سلامت روانی اجتماعی (سراج) می گردد. این مطالعه با هدف برآورد دستاوردهای سلامت حاصل از گسترش طرح سلامت روانی اجتماعی (سراج) در سطح ملی و همچنین هزینه های مرتبط با آن در قالب یک مطالعه ارزیابی اقتصادی، به انجام رسیده است.

روش کار: این مطالعه یک پژوهش کاربردی ارزیابی اقتصادی می باشد که با استفاده از روش و ابزار One-health tool در سال ۱۳۹۹ به انجام رسیده است. داده های مورد نیاز برای این مطالعه در سه ماهه آخر سال ۱۳۹۸ جمع آوری گردید و افق زمانی ده ساله از برای ارزشیابی اقتصادی لحاظ شد. متغیرهای هزینه ای شامل هزینه دارو و تستهای تشخیصی، هزینه نیروی انسانی و هزینه های پشتیبانی و ستادی می باشد که از منظر ارایه دهنده ی خدمات یعنی وزارت بهداشت مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت که در بازدید از طرح پایلوت، هزینه متوسط برای هر مداخله و بیمار محاسبه شده و در نهایت هزینه کل توسط نرم افزار تخمین زده شد. همچنین پیامد سلامت، در قالب "سالهای زندگی سالم" در نظر گرفته شد که با اختصاص مقادیر مربوط به میزانهای بروز و شیوع، جمعیت و وزنهای ناتوانی توسط نرم افزار محاسبه گردید.

یافته ها: دستاوردهای سلامت بر اساس هدفگذاری های سالانه طی ۱۰ سال توسعه بسته سلامت روانی - اجتماعی، معادل ۱،۷۰۲،۷۵۵ سال زندگی سالم در سناریو پایه برآورد شد. همچنین کل هزینه های دارو و تجهیزات و نیروی انسانی و پشتیبانی معادل ۱،۳۶۳،۵۸۱،۶۵۴ دلار آمریکا در دوره ی زمانی ۱۰ ساله برآورد گردید. لذا، هر سال زندگی سالم به دست آمده حدودا به طور متوسط ۸۰۱ دلار آمریکا طبق سناریو پایه هزینه خواهد داشت. در مجموع هشت سناریو در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت که براساس معیارهای سازمان جهانی بهداشت برای آستانه هزینه - اثربخشی، همه مقادیر به دست آمده در این سناریو ها از ۷۲۴ تا ۱۱۱۹ دلار آمریکا، با توجه به تولید ناخالص داخلی سرانه ۵۵۵۰ دلار برای ایران در سال ۲۰۱۸، می تواند بسیار هزینه اثربخش تلقی گردد.

نتیجه گیری: با توجه به سطوح پوشش انتظاری خدمات در طرح سلامت روانی اجتماعی، تمام سناریوهای مورد بررسی هزینه اثربخش هستند و سناریو بهینه، با افزایش سطح پوشش بسته تخصصی طرح، ۷۲۴ دلار به ازای هر سال زندگی سالم برآورد شده است. یافته های این پژوهش نشان می دهد که گسترش طرح سراج در سطح ملی از نظر اقتصادی مقرون به صرفه خواهد بود و اختصاص بودجه لازم موجب پایداری طرح می شود و دستیابی به دستاوردهای سلامت پیش بینی شده را امکانپذیر می سازد.

کلمات کلیدی: ارزیابی اقتصادی، سلامت روان، هزینه یابی